

Handwritten signature

GEHEIM

GS/DIO 176

's-Gravenhage, 17 Januari 1953.

verz. 20/1/53

DE HEER MINISTER *3 v x*

H. v. d. Ree 2 x

Afschrift aan: de Heer Secretaris-Generaal *4 v x*

Dr Louwes *5 v x*

Prof. Samkalden *6 v x*

Dr J. Linthorst Homan *7 v x*

Baron van Tuyll van Serooskerken *8 v x*

Mr van der Burcht van Lichtenbergh *9 v x*

H.M. Gezant te Kopenhagen *10 v x*

Landbou wattaché's te Kopenhagen, Stockholm, *11 v x*

Londen, Parijs, Brussel, Bonn, Rome, *12 v x*

Washington, Ottawa *13 v x*

Drs Le Mair *14 v x*

Mr Goud *15 v x*

Hr H.D. Louwes *16 v x*

Graaf van Lynden van Sandenburg *17 v x*

DIO 24/1/53

Betreft: Besprekingen te Kopenhagen op 14 en 15 Januari 1953.

De besprekingen, die Uwe Excellentie te Kopenhagen hebt gevoerd over de landbouwintegratie vonden plaats ten overstaan van een Deense delegatie van 26 personen. De lijst der Deense delegatie, zoals deze aan Uwe Excellentie werd voorgelegd, is als bijlage I bij dit verslag gevoegd. De delegatie stond onder leiding van de Deense Ministers van Landbouw en van Visserijen. Uwe Excellentie heeft voorts gelegentijd gehad tot een uitvoerig gesprek met de Deense Minister van buitenlandse Zaken tijdens een lunch, die werd aangeboden door H.M. Gezant te Kopenhagen.

1. Ochtendbespreking 14 Januari.

De bespreking werd geopend met een rede van Minister Sønderup, in het Deens gehouden, die verbazing wekte omdat daarin een gedetailleerde agenda der besprekingen werd opgesomd. Op deze agenda prijkten:

- a. discussie over de rapporten der Interim Working Party te Parijs
- b. verslag over tot dusverre met Uw collega's gehouden besprekingen
- c. eventuele voorstellen voor de Conferentie der 16
- d. werkzaamheden na de Conferentie der 16
- e. verhouding t.o.v. O.E.E.C.
- f. handelsbetrekkingen tussen aan de landbouwgemeenschap deelnemende landen
- g. handelsbesprekingen met derde landen
- h. eventuele steun van de zijde der Verenigde Staten

Uwe Excellentie heeft de besprekingen terstond op een geheel ander niveau gebracht door te wijzen op de politieke ontwikkeling, die zich in Europa heeft voorgedaan sinds de Ministersconferentie in Maart j.l. werd gehouden.

*Min. leerd 's Arch. 2, lot. eur. 10026
Collig. en besp. met bureau 1*

GEHEIM

U hebt opgemerkt, dat de vraag naar de wijze van organisatie ener landbouwgemeenschap niet wordt bepaald door een productenkeuze, maar door de politieke ontwikkeling. Daarbij hebt U de grootst mogelijke nadruk gelegd op de wenselijkheid de landbouwgemeenschap tot een zo groot mogelijk aantal landen uit te strekken en de hoop uitgesproken, dat Denemarken lid dezer gemeenschap zou kunnen worden. U hebt dit een vraagstuk van Deense buitenlandse politiek genoemd omdat het ten nauwste samenhangt met de ontwikkeling der politiek-economische integratie van Europa. Om deze reden heeft U dan ook gesteld dat de handen tussen de gemeenschap en derde landen, in het bijzonder op het gebied van de landbouw, van even grote betekenis zijn als de handen binnen de gemeenschap zelve. Vervolgens hebt U een uiteenzetting gegeven van de inhoud Uwer besprekingen met Uw collega's Fanfani, Laurens en Heger.

Vervolgens heeft de Heer H.D.Louwes, Voorzitter van de Stichting voor de Landbouw, een uiteenzetting gegeven van het standpunt der Stichting. De Heer H.D.Louwes heeft hierbij zowel op het marktaspect als op het politieke aspect de nadruk gelegd en erop gewezen, dat de Nederlandse landbouworganisaties het principe van een Hoge Autoriteit aanvaarden.

Minister Sønderup heeft gesteld dat de Deense belangstelling voor de landbouwintegratieplannen veel groter is dan voor de Kolen en Staal Gemeenschap, omdat Denemarken geen kolen en staal produceert. Hij begreep de politieke implicaties en zag voorts in dat slechts door een organisatie der Europese agrarische markten een herhaling der crisisverschijnselen van 1930 zou kunnen worden vermeden. Aan Deense zijde vreesde men, dat de verhoging der landbouwproductie te zeer een der primaire doeleinden van de integratie was. Voor Denemarken stond veeleer het vraagstuk der afzetmarkten op de voorgrond. Het probleem der Hoge Autoriteit achtte de Minister zeer belangrijk en hierover bestond aan Deense zijde nog geen klaarheid.

Vervolgens is gesproken door de Heer Pinstrup, voorzitter der Landbrugsraadet en lid der Deense Tweede Kamer voor de politieke partij Venstre. De Heer Pinstrup, die de laatste maanden enkele malen in het openbaar uitspraken heeft gedaan, die erop wijzen, dat de houding der Deense landbouworganisaties meer positief begint te worden, wees op de overeenkomst tussen de Nederlandse en de Deense positie op agrarisch gebied. Beide landen hebben belang bij een organisatie van de agrarische markten en dit wordt door het Deense organisatiewezen ten volle beseft. In dezelfde zin werd gesproken door de Heer L.Nielsen, voorzitter van de Deense kleine boeren. De Heer Nielsen maakte

indruk door de positieve wijze waarop hij van zijn begrip voor de situatie blijk gaf.

Aan het eind der ochtendzitting heeft Uwe Excellentie gesteld productieverhoging van primaire betekenis te achten. Zulks mag evenwel niet leiden tot moeilijkheden op de afzetmarkten. Tot nu toe is nog niets gedaan om deze moeilijkheden te voorkomen. Een productieverhoging op zichzelf leidt tot niets indien de markt niet is georganiseerd. Wijzend op de ervaring in het kader van O.E.E.C. en G.A.T.T. heeft Uwe Excellentie gesteld alleen van een supra-nationale organisatie resultaat te verwachten. Voor wat de prijsvorming betreft, achtte Uwe Excellentie het onmogelijk tot productieverhoging te komen

GEHEIM

tenzij de boeren de zekerheid hebben dat zij redelijke prijzen voor hun producten tegemoet kunnen zien. Uwe Excellentie concludeerde dat een verschil van inzicht tussen Nederland en Denemarken bestaat voor wat de Hoge Autoriteit betreft. Voor Nederland is dit vraagstuk in de eerste plaats een politiek vraagstuk, terwijl het voor Denemarken veeleer een technisch vraagstuk is. Uwe Excellentie wees er daarbij op, dat de samenstelling en werkwijze der Hoge Autoriteit niet van tevoren in details kan worden uiteengezet en dat dit evenals bij het Schuman Plan het geval geweest is, tijdens de onderhandelingen zal moeten groeien.

2. Lunchbespreking met Minister Kraft.

Tijdens deze bespreking is gebleken dat Minister Kraft zeer veel waarde hechtte aan Uw bezoek in verband met de meningsvorming over de integratie in Denemarken. De Minister wenst Denemarken in de Europese integratie te betrekken doch ziet in dat de publieke opinie hiervoor nog niet rijp is. Ook hij constateert evenwel een kentering, in het bijzonder bij de landbouworganisaties. De Minister erkende de noodzaak voor de 6 landen, tezamen verder te gaan en verzocht Uwe Excellentie Uw invloed op de Deense organisaties te blijven aanwenden. Minister Kraft wees erop, dat het Deense Kabinet juist besloten had een permanente vertegenwoordiger bij de Hoge Autoriteit der K.S.G. in Luxemburg te benoemen.

3. Middagbespreking op 14 Januari tijdens deze bespreking heeft

Tijdens deze bespreking heeft Uwe Excellentie de agrarisch-economische aspecten der landbouwintegratie aan de orde gesteld, U daarbij baserend op nota GS D.I.O. 3212 d.d. 5 Januari 1953 (Engelse vertaling G.S. D.I.O. 84). Uw verhandeling strekte vanaf Hfdst. III tot het einde der nota. Een samenvatting dezer bespreking is als bijlage II bij dit verslag gevoegd.

Aan het einde der middagzitting heeft Minister Sonderup zijn voldoening over de uitvoerige uiteenzettingen van Uwe Excellentie tot uitdrukking gebracht. Hij vroeg zich af welke de resultaten der Conferentie der 16 zouden kunnen zijn. Denemarken was uiteraard voorts ten zeerste geïnteresseerd in de uitslag der besprekingen van de 6. Uwe Excellentie heeft geantwoord bereid te zijn de Denen volledig in te lichten over het verloop van een Voorconferentie der 6. Uwe Excellentie voegde daaraan toe van de Conferentie der 16 weinig resultaten te verwachten.

4. De Blue Pool.

De Deense Minister van Visserijen heeft herhaaldelijk gesproken over integratie op het gebied der visserij en over een ontwerp dat hiervoor in Parijs zou zijn gemaakt. Mij is niets anders bekend dan het rapport van Subgroep I der Interim Working Party over vis. Minister Ree blijkt evenwel zeer geïnteresseerd, al verheelt hij zich niet, dat Noorwegen een vrijwel geheel afwijzende houding ten aanzien van de visserij-integratie aanneemt. Dr. de Waal zal nader navraag doen naar dit onderwerp.

en in het bijzonder naar de z.g.n. draft over de visserij-integratie.

5. Avondbespreking.

Na het door de Deense Minister aangeboden diner heeft opnieuw een bespreking in kleine kring plaats gevonden, waarbij van Deense zijde de vraag is gesteld of U de Denen niet zoudt willen toelaten tot de Voorconferentie der 6 landen. Uwe Excellentie heeft hierop gereageerd met te zeggen, dat de deelname van Denemarken aan een Voorconferentie der 6 een precedent zou scheppen waardoor ook andere landen op toelating tot deze Voorconferentie zouden kunnen aandringen en Uwe Excellentie achtte zulks niet bevorderlijk voor het bereiken van resultaten in het kader der 6. U hebt nogmaals gewezen op Uw bereidheid de Denen zo uitvoerig mogelijk te zullen inlichten.

Resumerend kan worden gesteld dat Uw bezoek aan Kopenhagen belangrijk heeft bijgedragen tot het wegnemen van misvattingen bij de Denen en tot het scheppen van de zo hoogst noodzakelijke sfeer van vertrouwen. De ontwikkeling in Denemarken is ongetwijfeld gunstig, al valt stellig niet te verwachten, dat Denemarken zich op korte termijn bij de Europese integratie zal aansluiten. Opvallend was het totale gebrek aan kennis van de feitelijke ontwikkeling binnen het kader der 6, zulks zowel bij het Deense Ministerie van Landbouw, als bij de landbouworganisaties. Er lijkt een ijzeren gordijn te hangen tussen het Deense Ministerie van Buitenlandse Zaken en dat van Landbouw. Zo bleek ook dat Minister Kraft eerst maanden later iets vernomen had over de bespreking, die Uwe Excellentie in September j.l. hier ter stede met de Denen hebt gevoerd. Vermeld zij nog, dat op 23 Januari a.s. een bespreking in het kader van U.N.I.S.C.A.N. (United Kingdom en Scandinavische landen) zal plaats vinden, bij welke gelegenheid ook de landbouwintegratie zal worden besproken. Wellicht zal H.M. Gezant te Kopenhagen via het Ministerie van Buitenlandse Zaken inlichtingen over deze besprekingen kunnen verkrijgen, terwijl Dr de Waal hiervoor de Heer Brorson zou kunnen aanspreken.

Met grote erkentelijkheid meen ik gewag te mogen maken van de grote zorg, die door H.M. Gezant te Kopenhagen en door de landbouwattaché aan de voorbereiding van en aan Uw bezoek zelve is besteed. Het is vooral aan de contacten door H.M. Gezant gelegd met de Deense Minister van Buitenlandse Zaken te danken dat het Deense landbouwisolement doorbroken begint te worden. Geconcludeerd moge tenslotte worden, dat van Deense zijde geen tegenwerking tegen een voorbespreking der 6 landen valt te verwachten.

DE CHEF DER DIRECTIE
INTERNATIONALE ORGANISATIES,

J. J. van der Lee

(Mr J.J. van der Lee.)

- .B. Uwe Excellentie heeft de Deense Minister van Landbouw een memorandum toegezegd over het Nederlandse standpunt, dat met spoed zal worden opgesteld. Een exemplaar hiervan zal ook aan H.M. Gezant worden gezonden opdat dit memorandum ook aan Minister Kraft kan worden overhandigd.

DEENSE DELEGATIEMinisterie van Landbouw.

1. Minister Jens Sønderup
2. Secretaris Generaal J.C. Mogensen
3. Gecommitteerde V. Brorson
4. Staatsconsulent A.P. Jacobsen
5. Chr. Johansen, secretaris der delegatie ?
6. P. Lau-Jensen id ?
7. H.J. Kristensen, Permanent vertegenwoordiger van het Ministerie van Landbouw bij de O.E.E.C. te Parijs.

Ministerie van Visserijen.

8. Minister Knud Ree
9. Secretaris Generaal B. Dinesen

Organisaties.

10. H. Pinstrup, President Landbrugsraadet; Tweede Kamerlid, Venstre
11. S. Overgaard, Vice President Landbrugsraadet; Voorzitter Zuivelbond
12. P. Karlshøj, Bestuurslid Landbrugsraadet; Voorzitter Samenwerkende Sjællandske Landbouwvereniging (Middenbedrijf)
13. Johs. Petersen Dalum, Bestuurslid Landbrugsraadet
14. J. Gram, Bestuurslid Landbrugsraadet, vertegenwoordiger paardenexport; Tweede Kamerlid, Venstre.
15. K. Røhr Lauritsen, Bestuurslid Landbrugsraadet; Voorzitter baconorganisaties
16. H. Clausen, Secretaris van de Verenigde Deense Landbouwverenigingen.
17. Clemens Pedersen, Secretaris van de "Nationale Coöperatieve Raad" (vrije vertaling)
18. A. Høgsbro Holm, Secretaris Generaal van Landbrugsraadet
19. N. Kjærgaard, plaatsv. Secretaris Generaal van Landbrugsraadet
20. F. Thøgersen, Ambtenaar Landbrugsraadet, lid van de Deense delegatie voor integratie te Parijs
21. L. Nielsen, Voorzitter (of Vice Voorzitter ?) van de Samenwerkende Deense Kleinbedrijfverenigingen
Voorzitter Verenigde Pluimveeteeltverenigingen.
22. P. Jørgensen, Vice-Voorzitter (of Bestuurslid ?) van de Samenwerkende Deense Kleinbedrijfverenigingen
23. Viggo Andersen, Secretaris idem
Lid van de Deense delegatie te Parijs.
24. K. Milthers idem

Bijlage II

Betreft: Het agrarisch-economische deel der besprekingen.

De besprekingen over de agrarische-economische aspecten vonden plaats in de middagzitting op 14 Januari. Het verzoek hiertoe was door de Heer Pinstrup aan het einde van de ochtendzitting geformuleerd in aansluiting op zijn principiële accoordverklaring met hetgeen door Uwe Excellentie en de Heer H.D. Louwes in het kader van de algemene aspecten naar voren was gebracht.

Ook dit deel der besprekingen werd gekenmerkt door een grote voorzichtigheid waarmede van Deense zijde werd geprocedeerd. Van een "gesprek" is, althans tijdens de zitting nauwelijks sprake geweest. De door Uwe Excellentie op basis van de Nota GS/DIO 3212 (Engelse vertaling GS/DIO 84) gegeven uiteenzetting, heeft slechts aanleiding gegeven tot enkele aanvullende vragen, waarvan de beantwoording evenals de uiteenzetting zelve vooral van de zijde der georganiseerde landbouw veel belangstelling had.

1. Uwe Excellentie gaf in de eerste plaats een opsomming van de belangrijkste uitgangspunten waarop het agrarisch-economische beleid bij de vorming van een Landbouw-gemeenschap moet berusten:

- a. Dit beleid moet zich over alle producten uitstrekken i.v.m. de productiviteitsverhoging;
- b. Noodzakelijk is een zo ruim mogelijk verkeer met niet-deelnemende landen, dat in den aanvang voornamelijk zal worden onderhouden door de landen, welke agrarisch-economisch het sterkst staan.
- c. O.m. om deze reden is het onvermijdelijk, dat 'de onder b. bedoelde landen in staat zijn hun lage (kost)prijsniveau te handhaven, hetgeen ook om andere redenen bijzonder gewenst is:
het richtinggevend effect van de specialisatie;
het verminderen van de prijsdruk binnen de groep.
- d. Het handhaven van lage prijzen door enkele der technisch het verst gevorderde landen naast de belangrijk hogere prijzen in andere landen van de Gemeenschap vergt in een waarschijnlijk lange overgangsperiode een stelsel van prijs-sluisen bij het inter-Europese

verkeer.

- e. In wezen brengt dit prijs-sluizensysteem materiëel gezien-geen principiële veranderingen in de huidige gang van zaken.

Voor Denemarken, dat evenals ons land in het algemeen zeer veel waarde hecht aan het onderhouden van exportrelaties met landen buiten de kring der zes, -stelt het sub. b en c vermelde bovendien in staat aan de zo zeer gewenste politieke band met het Verenigd Koninkrijk een materiële inhoud te geven.

Voorts werd door Uwe Excellentie in dit verband naar voren gebracht, dat het van zeer groot belang moet worden geacht, dat door deelname aan de Landbouwgemeenschap een sterke voorkeurspositie kan worden gewonnen in een dichtbevolkt marktgebied als West-Europa voor een zwak exportpakket (in het bijzonder veredelingsproducten). Met name in tijden van crisis, betalingsmoeilijkheden e.d. zou, zo werd door U gesteld, een eenzijdige oriëntatie op Engeland bijzonder ernstige consequenties kunnen hebben.

2. Vervolgens werden door Uwe Excellentie een aantal consequenties vermeld welke de vermelde uitgangspunten meebrengen:

- a. Wil men in een Landbouwgemeenschap verder komen dan thans in O.E.E.C.-en G.A.T.T.-verband op vrijwillige basis wordt nagestreefd: -het geleidelijk aan verder openzetten der nationale sluizen, dan is het onontkoombaar dat de wwg, waarbij de nationale souvereiniteit onaangetaast blijft, wordt verlaten. Noodzakelijk is, dat het hantieren der sluizen onder een zekere gemeenschappelijke controle wordt geplaatst.
- b. Zou evenwel de taak van het gemeenschappelijk orgaan niet meer omvatten dan het onder toezicht stellen van een bescherming en de geleidelijke verlaging daarvan, dan zou m.a.w. de invloed van bedoeld orgaan beperkt blijven tot het uitoefenen van een zekere druk zonder in positieve zin hulp te bieden. Het is om die reden, dat men van Nederlandse zijde een ruimere taak noodzakelijk acht: het bevorderen van stabiele prijsontwikkeling, het stimuleren van saneringsprojecten, het bevorderen van onderzoek, onderwijs en voorlichting.
- c. Het onder toezicht stellen van de nationale bescherming

in combinatie met regelingen welke een zekere stabilisatie der prijzen bevorderen, vormen de kernpunten van het economisch-agrarisch beleid.

De bedoeling van Uwe Excellentie om de moeilijk verteerbare brok van het bovennationale gezag voor de Denen wat aantrekkelijker te maken is hier tot uitdrukking gebracht door duidelijk te stellen, dat de taak van een H.A. voornamelijk gelegen is in het in toom houden van de nationale protectie (der importlanden). De angst voor een uitgebreidere taak van de H.A. kwam duidelijk bij enkele vragen na afloop van Uw uiteenzetting naar voren.

3. Tenslotte werd door Uwe Excellentie een aantal punten opgesomd, welke de grote lijnen van het agrarische-economische beleid beogen aan te geven:

- a. Het gemeenschappelijke orgaan stelt voor het inter-Europese handelsverkeer minimumprijzen vast van alle producten, die een strategische positie op de markt innemen; de minima moeten gebaseerd zijn op de prijzen in de goedkoopst producerende landen.
- b. Het gemeenschappelijke orgaan stelt op basis van de minimum prijzen per product of groep van producten een algemeen toelaatbaar maximum van de nationale bescherming vast en bepaalt de periodiek minimaal toe te passen reductie van deze bescherming.
- c. Wanneer de prijsvorming van een of enkele producten in het Europese verkeer op het minimum terugvalt en ook export naar niet - deelnemende gebieden tegen lonende prijzen onmogelijk blijkt, dienen maatregelen te worden genomen, die tot opslag, verwerking of conservering leiden, voor rekening van de Gemeenschap.
- d. Het gemeenschappelijke orgaan stelt vast onder welke omstandigheden - het bereiken van de minimum prijs - de hierboven bedoelde maatregelen worden uitgevoerd.
- e. De bescherming tegenover derde landen is in principe dezelfde als de maximaal toegestane bescherming in het verkeer tussen de deelnemende landen.

Een kleine additionele gemeenschappelijke bescherming tegenover derde landen is evenwel noodzakelijk om een voorkeurspositie te scheppen voor de leden.

- f. Indien evenwel uit derde landen importen kunnen plaatsvinden tegen prijzen beneden de onder a. bedoelde minimum prijs is een extra bescherming noodzakelijk tegenover derde landen ter stabilisatie van het prijsniveau op de Europese markt.
- g. Indien de prijsverming binnen het geïntegreerde gebied bijzonder sterk zou oplopen, kan voor een aantal producten, die in de consumptie een belangrijke plaats innemen, de export worden afgeremd of tijdelijk stopgezet.
- h. De financiële consequenties van de in de overgangperiode toegelaten nationale bescherming tussen de leden onderling en de bescherming tegenover derde landen moeten onder een zekere supervisie van de Gemeenschap staan. Een deel hiervan zal ter beschikking moeten worden gesteld voor de onder c. en d. bedoelde maatregelen en eventueel voor de bevordering van de landbouw-technische vooruitgang voor zover hiervoor geen additionele bronnen nodig zijn.

4. De reacties, welke naar aanleiding van het door Uwe Excellentie in voorgaande vermelde expose van Deense zijde naar voren zijn gekomen, kunnen als volgt worden samengevat:

Een zekere vrees kwam tot uiting met betrekking tot de mogelijkheid, dat de taak en de bevoegdheden van een H.A. zich niet zouden beperken tot het onder controle stellen van de nationale bescherming; Twijfel werd uitgesproken over de mogelijkheid, dat de evenvermelde controle door de protectionistische landen zou worden aanvaard; Beduchtheid kwam naar voren inzake de mogelijkheid, dat een zekere coördinatie van de invoer (voor granen, veevoeder) zou leiden tot een "allocatiesysteem op historische basis".

De betekenis van kostprijzen voor het voeren van een zeker prijsstabiliserend beleid werd ontkend.

Terecht is door Uwe Excellentie een technisch debat over de betekenis van kostprijzen waartoe de laatstvermelde opmerking aanleiding poogde te geven, vermeden.

Inzake het eerste punt is op nietw door Uwe Excellentie

de nadruk gelegd op het reeds eerder door U over de taak van de H.A. was gezegd, n.l. dat deze in eerste instantie zich zal dienen bezig te houden met het nationale protectionisme, aangevuld met enkele regelingen welke zekere prijsstabilisatie moeten bevorderen in ongunstige tijden.

Met betrekking tot het tweede punt werd door Uwe Excellentie opgemerkt, dat twijfel aan het bereikbare uiteraard geen argument oplevert tegen het doen van de poging. Met nadruk werd-hieraan op nieuw de noodzaak van deze poging tot-een zekere marktordening naar voren gebracht, met verwijzing naar de in de jaren '30 ontstane chaos waartoe een ongeordende markt aanleiding heeft gegeven. Tenslotte is door Uwe Excellentie getracht de vrees voor een allocatie regeling voor veevoeder/granen weg te nemen door de verzekering, dat naar Nederlandse opvattingen bij een integratie, waarin toch gestreefd wordt naar een zo vrij mogelijk handelsverkeer tussen de deelnemende landen onderling zo goed als met niet deelnemende landen, geen plaats is voor allocatieregelingen.

WLM/ML
DIO

's-Gravenhage, 19 Januari 1953.